

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A DEBRECZENI BALOLDALI PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen hetenkint ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési árak:

Helyben és postán küldve: Egy évre 10 ft. — kr. 1/2 évre 5 ft. 50 kr. ...

Hirdetési díj:

Ötásbás petiszerért 5 kr. Nagyobb terjedelmű, mint azelőtt több isbeli hirdetések, alku szerint a legolcsóbb árért.

Botrány a képviselőházban.

Nem tartozunk azok közé, a kik erőszakkal akarják szétzúzni a képviselőházakat...

Ellenkezve. Mi a haza ellen irányzott törekvést látunk minden oly nyilatkozatban...

De már akkor fölforr az ember vére, midőn azt látjuk, hogy épen a képviselők viselik ugy magokat...

Tisztelet a kivételeknek! Igazolja ezt a tegnapi botrány. Nem tudunk azon eseményre szelidebb kifejezést alkalmazni.

Csak a tényt mondjuk el. A képviselőház tegnapi ülésén Ghy-czy Kálmán nyilatkozott a bankügyben. Beszéde után néhányan névszerűen szavazást kértek...

Nem botrány-e ez? Sajnos, hogy már nem először történik az ily eset, midőn a képviselőlételegesen távol maradnak az ülésektől.

Azt a megbízatást, mit a választók kezéből elfogadtak az illetők, nem erőszakkal tolták rájuk. Hanem nagy része utána járt. S így felel meg neki!

Feleslegessé teszi az ily kiáltó tény a hosszabb magyarázatot. A számok beszélnek.

De a képviselőház iránti tiszteletünkől kifolyólag kötelességünknek érezzük kijelenteni azt, hogy az ily dolgok a választópolgárok soraiban a legnagyobb megbotrányozást szülik.

Ők legrosszabb kincsöket, a hon ügyeibe avarkozhatóság jogát ajándékozták képviselőiknek. S így felelnek meg a bizalomnak!

A képviselőház pedig érezze erkölcsi kötelességének, hogy az ily események ismétlését meggátolja.

Nem gyönyörködik a nemzet az ily botrányokban!

Nagyváradon a törvényhatósági bizottság ma rendkívüli gyűlést tartott a fagy következtében teendő intézkedések tárgyában.

Trefort közoktatási miniszter a közepetandói törvényjavaslat tárgyában a képviselőház tanácsának tagjait és számos más képviselőt értekezletre hívott meg.

Ezen bajokból azután természetesen kö-

pártolhatja a tanügyi bizottság jelentését Csengery Antal és Tisza Kálmán is megjegyzték, hogy szintén nemely pontra nézve eltérő nézetük van: e nézet előterjesztésére — értekezlet tartatik.

Zichy gróf kereskedelmi ügyér a gazdasági tanintézetek meglátogatása végett körutaztat tesz.

A hadsereg fölzerolása ügyében — írja a „P. N.” — ápril 20-ig beérkezett ajánlatok között négy van olyan, mely komoly figyelembe vehető. Ezek között egy magyar is van posztóra. — A bórmenükre egyáltalában nem érkezett ajánlat s így Skene e téren egyedül áll. — Mint hírtük, a bórmenükre utólagosan is elfogadtatik ajánlat.

„A Hunnia” beolvadt a „Magyar Újságba” s az egyesület lap fúmkatára Áldor Imre lesz.

Ghy-czy a bankügyről. A képviselőház tegnapi ülésén válaszul a pénzügyér Solymosinak a bankügyben tett interpellációjára.

Itt adjuk a beszédet. Az interpellációban két kérdés intéztetik hozzám. Az egyik kérdést illetőleg a képviselő ur, megemlítvén azon bajokat, melyek jelenleg hazánkra súlyosodnak, ugyint a pénzhiányt, a hitelválságot, az uszort s a munkahiányt, azt kérdezi tőlem, miemü törvényhozási intézkedések számozkozom haladéktalanul előterjeszteni ezen bajoknak megállítására?

Midőn valamely bajnak orvoslásáról van szó, első sorban szükséges a bajnak okát kutatni, hogy a baj sikerrel orvosolhatósság. Magyarország, t. ház, földmívelő ország, ipara csekély, nagy ipara még csekélyebb, kereskedelme sincsen kellőképen kifejlődve; természetesen tehát, hogy a külföldről behozott árucikkeket és egyéb szükségleteit nyers terményeinek árából fedezhetni leginkább. Midőn bő termés van, és szerencsés a kereskedelmi konjunktúrát, nagyobb összeg pénz jöven az országba, könnyebben történnek a fizetések; új munkák, vállalatok támadnak, a földmívelő osztály is saját és családja szükségleteit bővebben fedezheti és ennek folytán a fogyasztás növekedvén, lendületet nyert az ipar és kereskedelem. Ellenkezve, midőn az Isten csapásokkal, az ország sorsát sorsolja, akkor az ország arány, mely a behozatal és kivitel közt hazánkban különben sem egzszerűs, még inkább megzavarodik. A pénz évenként mindig inkább fogy, a fogyasztás csökken, és ennek folytán pang az ipar és kereskedelem. Rendes időben is, midőn szék termés van, így szokott történni, de még inkább történik akkor, midőn az elemi csapásokhoz egzszerűs mind egy más társadalmi nagy csapás is, a hitel és pénzválság csatlakozik. Ezen válságok a leggyakoribb kereskedelemmel és iparral bír országokban is gyakran szoktak támadni. Okaik különbözők, leginkább azonban az üzleteknek a szédülésig vitt túleszágásából erednek.

Az előtt, midőn hazánkban külkereskedelme meg nem volt, vagy legfőképp csak az osztrák tartományok határára szűrtözött, Európa más piacain támadt ily válságok hullámaiak nem igen vetettek ki mi reánk; mióta azonban kereskedelmi összeköttetésünk a távolabb külfölddel is számosabb: bárhol következnek be a válság, éremtelennül nem hagy bennünket. Annnyal inkább kellett tehát éreznünk az a válságot, mely azt e tekintetben velünk legnagyobb összeköttetésben álló osztrák tartományokban, jelesül Bécsben a múlt nyár folytán támadt.

Ezen bajokból azután természetesen kö-

ben elegendett női; a rajta levő alakok összeolvadtak az összeolvadás következtében egy sajátságos mindig váltakozó zűrzavar állott elő, melyből lassankint két férfi körvonala emelkedtek ki.

— Majd ha teljesen kinyugodta magát. Holnap, vagy talán holnapután, ha nincs ellenére.

— Amint ön kívánja, — viszonzá Judith s meghajta magát az urak előtt, a két szobába sietett, melyet egy magyarosan öltözött fiatal szolgáló nyitott föl előtte.

Ez a két szoba nevével valószínűleg onnan nyerte, mert falai két damaszsal voltak kárpítozva, a benne levő butorok pedig ugyanoly színű nehéz foyalmal bevonva.

Egészben vége csinos és lakályos egy helyiség volt az, melyben rövid ideig egy finomabb izlésű nő is elhathatott, habár, daczára a függönyök, selyem butorok s az ablak mellé helyezett pipereasztalnak, melyek azt akarták elhíttetni a belépővel, hogy e szoba nők számára lett berendezve, — a butorok összeállítás s a falakon látható néhány nagyon is mitológiai olajfestmény kézzel foghatólag bizonyítja, miszerint itt egy nőlen férfi izlése volt az irányadó.

Judith, amint magára maradt, rögtön egy kényelmes támlányba veté magát. A szolgáló hihetetlen vendégek rögtön megérkezése következtében eifelőd az ablakról a nehéz kék függönyöket félrehozni s így a szoba felhagyatott volt borulva, mi Judithra kellemes hatást gyakorolt.

Szeméit félig behunyva, kimerülten botcsátá fejét támlányba karjára s már-már hatalmat vett rajta egy édes szender, midőn egész váratlanul a vele szemben levő falon az egyik olajfestmény mind hosszágában, mind szélesség-

vetkeztek, t. ház, hogy a válságok szellem megzúrnák, a kereskedés szünetel, mert tárgya nincs, az ipar pang, mert árúinak keletkezik s vállalatok és új munkák nem keletkeznek munkahiány áll be és mivel a szük pénz drága is, az uszora annyival inkább üzleti káros üzemel.

Nem tagadom, hogy súlyos a helyzet, melyben az ország jelenleg van, de az, a mit a képviselő ur ugy beszédeben mint interpellációjában mondott, hogy végső fenyegetés a hazát, hogy a nemzetnek iparral, kereskedéssel, mezőgazdasággal foglalkozó összes osztályait elpusztulást fenyegeti, (Felkiáltások a szélső balon: Igaz! Ugyvan! Élénk felkiáltások a jobbfelel: Halljuk! Halljuk!) mégis kelendőn feketében festett képe a helyzetnek.

A jövőt nem tudjuk; ez idő szerint vermes reményekre a legközelebbi jövőre sem vagyunk jogosítva, de azért elcsüggedni, kétségbe esni okunk nincs.

Ime emlékezzenek csak vissza a képviselő urak, hogy a múlt ősszel mily aggodalommal néztünk a most elmult télnek elébe és igaz ugyan, hogy egyes vidékek súlyos csapásokkal sújtattak, de általában véve mégis jelezhetem azt, hogy azon 1.500.000 ft. összegből mely az inségek segélyére a t. ház által megszavaztatott, legalább a múlt hét derekig 700.000 frtnál több még igénybe nem vétetett.

Ha már most a kérdésre felelnem kell, melyet a t. képviselő ur hoztam intézett, én sajnálattal, de egyenesen kénytelen vagyok azon válságot adni, hogy oly törvényhozási előterjesztések, melyek ezen bajokat közvetlenül és rögtön megszüntetnék, én a ház elé hozni képes nem vagyok.

A jó természet nem decretálhatjuk, azt be kell várni. Hogy egy szomszéd országban, mely a legszorosabb összeköttetésben állunk, támadott pénz és hitelválság hozzánk el ne jusson, azt emberi erővel meggátolni nem lehet. Az uszora-törvényeknek visszaállítását nem javasolhatom igen sok oknál fogva, de főképp azért sem, mert hiszen ezen törvények épen azért töröltettek el, mivel általános volt a közvélemény, hogy a gyakorlatban akkor is fenálló uszora leginkább ama törvények fenállásának tulajdonítható.

Megesk sokszor, hogy egyes családok nem érdemelt szerencsétlenségük által jutnak szorult állapotba, és ezeket eléggé sajnálni nem lehet; de különben azok, kik nem előre látók, kik gondatlanok, higgye el a t. képviselő ur, a világ egy országában sem menekülhetnek az uszora körmeiből. (Tetszés.)

Egy állam sincs azon állapotban, hogy az említett nagy bajokat megelőzhesse és ha támadnak, rögtön megszüntesse; de igen is vannak államok, melyek ezen bajoknak, ha beállanak, következtét elnyithetik. Ezen államok azok, melyeknek rendezett államháztartásuk van; ezek segíthetik szükség idején az ipart, kereskedelmet pénzzel, munkát adhatnak kielégítő mérvben a népek ott, a hol szükség és azon rossz kalamitások között, melyekkel pénzválságaink rendezetlensége jár, nem a legutolsó az, hogy hasonló esetekben, a magyar állam nem teljesítheti kötelességét e tekintetben úgy, a mint hogy teljesíthesse, kivánatos lenne.

A múlt ősszel megette a t. ház, a mit az akkori körülmények között tenni lehetett; sajnos, hogy állapotaink meg nem engedték, hogy többet tehessen.

Készakára mondtam, hogy közvetlenül és rögtön ily bajokat megelőzni, megszüntetni nem lehet; mert igenis vannak módok és eszközök, melyek által elérhető, hogy ily bajok, ha támadnak, ne duljanak oly mérvben, mint rendszerint szoktak nálunk.

Mindazok, a mik az ipart és kereskedelmet, és általában a mezőgazdaságot előmozdítják, mindazok, a kik közreműködnek az államháztartás rendezésére és népvédelésnek, közvetlenül és célra szolgálnak; de ezek rögtön hatásukat nem érvényesíthetik. Csak hosszas, több évekig tartó erőly törvényhozási és társadalmi

munkálatoknak következése lehet, hogy ezen általam említett eszközöknek kellő hatásuk legyen.

Ezen intézkedések is, melyeket e célra most említettem, jobbra nem az én tárczám körébe tartoznak; az én tárczám körébe leginkább az államháztartásának rendezése és a bankkérdés megoldásának előkészítése tartozik. És mivel eziránt is határozott kérdés intéztetett hozzám, azon kérdés jellel, hogy egy önálló magyar jegybank felállítására indítványt tenni alkalommal a t. ház előtt nyilatkozni, ezen kérdésre is egyenesen kijelentem, hogy ezen indítványt annak idejében a legszívesebben megtenném, de azt most sikerrel megtehetők nem velem.

Nem veszem én kérdésbe és nem is veheti senki kérdésbe, a jegybankok nagy hatásúat ugy az ipar- és kereskedelem előmozdítására, mint általában a nemzetgazdaság, a jólét emelésére; de azon tulzott remény, melyet sokan egy jegybank intézet felállításához kapcsolnak, hogy tudniillik felállításával egyszere megszűnnek minden bajaink, hogy hitelképes lesz az is, ki nem bír a hitelképesség kellékével, a szükséges vagyoni biztosítékkal, nézetem szerint csak félreismerésből ered azon alapelvnek, melyekre az intézeteknek fektetve kell lenni, nem ismerésből ered azon korlátoknak, melyek az ily intézeteknek is megszabják tevékenységüket.

Ime, t. ház, Angolhonban régóta és jól kifejlett jegybank-rendszer van, s hány-szor támadtak már ott is válságok, kereskedelmi krízisek és rossz termékek következtében, melyeket rögtön meg a hatalmas angol törvényhozás, és kormány sem szüntethettek meg? Szomszédunkban, Bécsben, nemzeti bank van, és hol támadt a hitelválság, mely tavaly kiűtött? A banknak többszedségében, Bécs városában, és minden erőfeszítések mellett még most sem lett gyökeresen orvosolható.

A jegybankok nagy fontossága mellett azonban igen természetesnek találom azon érdeklődést, melyet a bankkérdés megoldása iránt az ország minden vidéke tanusit, igen természetesnek találom a törekvést, mely oda van irányozva, hogy az országban azon jogá érvényesítésük, melyvel egy önálló jegybank-rendszer meghonosítására kétségtelenül bír.

Ezen érdeklődéssel szemben is azonban én részemről kénytelen vagyok kimondani, hogy jegybank biztos sikerrel, minden irányban áldással csak ugy működhetik, ha szilárd biztos alapra fektetve s jól rendezve állítatik fel. E nélkül azon áldás helyett, melytől várnak, a köztörzsolomnak veszélyes megvárására állt ott, hol jótétemény váratik tőle, inkább termékek károkot okozhat.

Nem jöj kérdés az tisztelt ház, a mi a jegybank felállítását lehetővé nem teszi. Gátolják azt azon gyakorlati nehézségek, melyek lehetetlennek teszik, hogy egy ily intézmény a szükséges előkészületek nélkül rögtön állítatbassék fel.

Nem akarom ezen körülmények közt megemlíteni, amár a magam részéről sulyt fektetek rá, azon szoros összeköttetés melyben hazánk a szomszéd országokkal nemcsak közöjgi hanem a nemzetgazdasági tekintetben is átváltott óta áll. Ez összeköttetés kérdésen kívül teremtett bizonyos érdek-solidaritást, melyet rögtönözve erőszakosan felbontani termékek károkot okozhatna ugy Lajthán innen, mint Lajthán túl. De azt nem halgathatom el, hogy egy minden tekintetben biztosan, jótékony hatást jegybankintézmény felállításának egy feltétele a valuta rendezése, bevonása az államjegyeknek a forgalomból s felváltása érczépénzre.

Mert valódi jegybank csak az, mely jegyveit érczépénz minden pillanatban kész és kész felváltani. Kényszer-forgalommal összeköttöt jegybanknak akarni initialni a jegybankintézmény meghonosítását, hazánkban nézetem szerint téves eljárás lenne, mindaddig pedig, míg az államjegyek forgalomban vannak, kény-

szer-forgalmi jegyek, ha bankot akarunk felállítani, el nem kerülhetők.

Midőn 1872-ben a bankkérdés itt e háts-ban tüzetesen tárgyalatott, akkor anyagi viszonyainkat jobbaknak véltük, mint a miyének azok már akkor is voltak. Állami háztartásunk rendezetlenségéről tudomásunk nem volt, háts csirkai már akkor is léteztek. Hitelünk Európában szilárd, akkor hamarabb, könnyebben, olcsóbban beszerezhetők volna azon összegeket, melyek ugy a valuta rendezésére, mint a bankalapra, különösen főleg az iparnak és kereskedésnek az átmeneti időkben nehezebbé közti támogatására szükségesek. Azóta sok változott. Hitelünk Európában megcsökkent, állami háztartásunk rendezetlensége köztudomásra jutott, anyagi állapotunk meggyengült. Nem ebben összegeket a mondtó célra sokkal nehezebben állíthatók elő és talán kellő mérvben elő sem állíthatók.

Nem lehet tehát a valuta rendezéséhez oly gyorsan fogunk, mint a hogy jobb körülmények közt lehető lett volna. Csak lassabban folytathatjuk azt, és későbbben végezhetjük be. Bizonyos átmeneti idők tehát mindenesetre szükségesek. Ezen átmeneti idők alatt is két elvet okvetlenül szemünk előtt kell tartanunk. Egyik az, hogy az országban azon jog, melylyel egy önálló bankrendszer meghonosítására nézve bír, folyásít sértetlenül, csonkítatlanul tartassék fel. (Élénk helyeslés a jobb oldalon és a középparton.) A másik az, hogy ezen átmeneti idők alatt is az ország polgári hitelszükségleteiről teljesen gondoskodva legyen. (Élénk helyeslés a jobb oldalon és a középparton.)

Emlékezik a t. ház azon határozatra, mely 1872. február 21-én hozatott, a melyben a miniszterium, jelesen a pénzügyminiszter oda lett utasítva, hogy érintkezvén a birodalmi tanácsban, a képviselt királyságok és országok pénzügyminiszterével, az egyetértőleg készíten törvényjavaslatot a valuta rendezésének módjáról terjeszse azt a törvényhozás elé. Addig is pedig, míg az megtörténhetnek, gondoskodjék az ország hitelszükségleteinek — fedezésére nézve.

A t. háznak ezen határozata következtében folytatattak tárgyalások, nem a nemzeti banknak, hanem a két miniszterium közt. Voltak vegyes bizottsági tárgyalások, váltáltak több átiratok, és némely fontosabb kérdésekre is a két miniszterium közt létesültek megállapodások ugy a valuta rendezésére, mint az átmeneti intézkedésekre nézve. Nem gondolom, hogy a t. ház kívánja tömbe, hogy egy még be nem fejezett tárgyalásnak részleteit a t. ház elé terjeszsem, főképpen most, midőn a miniszterium megváltozván, ezen tárgyalások is némileg új stadiumba léptek, és általában azon véleményben vagyok, hogy befejezeten tárgyalások részleteinek ideológiai nyilvános discussio el hozatala, amint nem szokásos más országokban sem, könnyen a tárgyalásoknak vége-delményét veszélyeztetni. Méltóttassék a t. ház meggyőződése lenni arról, hogy a miniszteriumnak mindenesetre fogadják és ügykezzete a bankkérdést a nemzet jogainak és érdekeinek szembentartásával mielőbb megoldani.

Annnyira is előrehaladt már az idő, hogy e tárgyalásoknak befejezése sokáig semmi esetre nem halasztható. Eredményvel, vagy a nélkül, be kell ezen tárgyalásoknak fejeztetni, és az egész úgy akkor a t. ház elé jöve, melynek hozzájárulása nélkül az különben sem intézethetők el, és akkor lesz, nézetem szerint az idő, a midőn a t. ház ítéletet mondhat ugy ezen tárgyalások fölött, mint azelőtt fölött is, kik ezen tárgyalásokat folytatták. — (Élénk helyeslés jobb felől és a középparton.)

Kérelem.

Midőn tisztelettel közhírré teszi alulírott bizottság, hogy — közgyűlési határozat folytán — a Székelyhídon felállított gyermekkert jávára, itt Székelyhídon, tárgysorsjáték rendez-

lete újra elhagyta és sem nem látott sem nem hallott többé semmit.

Meddig tarthatott ez állapot? azt meghatározni képtelen volt; midőn eszmélete visszatért, érzé hogy kezdé fogja valaki.

Kinyitva szemét Gasztont pillant meg maga előtt; mosolyog, hanem azért mégis oly szárazkötő kifejezés tükröződött szemében, hogy Judithnak önkénytelenül is nehéz álma jutott eszébe.

Gyors mozdulattal a vele szemben lévő olajfestményre emelte tekintetét, az ott függött előbbi helyén; megmozdította kezét s érzé, hogy azok szabadok.

Mélyen felsóhajtott. Tehát csak egy rémes álom volt az egész!

— Kinyugodtad-e magad egy kissé, Judith? — Sokáig aludtam-e? — Nem; egy órája lehet. De igen mély álmod volt.

— Igen; nagyon mély. — S arczad mégis oly halvány! — Rossz álmain voltak. — Valna-e erőd a tovatartásra? — Oh igen. Szívesen távozom innen; aztán hiszem, hogy az úde levegő új erőt fog belém önteni.

— Ez esetben utazni fogunk azonnal; a kocsi már várakozik reánk. (Folyt. következik.)

A „DEBRECZEN” tárczája.

JUDITH.

Beszély. — Margitai Dezsőtől.

(Folytatás.)

Teringettél! meghiszem azt. Örvendek, asszonyom; Neró! fére az utból. Hát valami uti készülék vagy aféle, skatula és a többi? Józsi! Sándor! a két szobát nyissátok föl szaporán. Asszonyom, ha ugy tetszik! Igaz, hogy szobaleányt nem tartok; nálunk, nőlen férfiaknál az eféle czicza luxus artikulus; hanem szakácsnőm ügyes fejérrép; ez szolgáló ráta fog állani az öltözködél. Hé, Sándor! Kozirátogot menjen a nagyságos asszonyhoz a két szobába.

— Kösözöm! — viszonzá Judith a házi úr jószívű énléksége által nyajas mosolyra indítvatta, mi ideálisan szép és nemes arczát elragadóval tette — kösözöm! nem fogok átöltözni, nem hoztam magammal ruhákat s aztán csupán pár negyedórai magánosságára lesz szükségem, hogy eromet újra visszanyerjem.

— Amint parancsolja; viszonzá a fiatal ember, tekintetében a meglepettettség, a bizonytalanság s a hölgy szépsége általi elragadtatás vegyületével s férfias kellemmel hájtá meg magát Judith előtt.

— Kérem, Gaszton, mikor akarja ön,

elföldi hírek.

mön (Aradmegyében) Hellsin-Reichl Ignác magyar iskola fel- és udvart adták; a tanítónak kíványt tettek.

szvárt a „Magyar P.” szerkesztőbizottság pályázaton Serelem és ifjuság” (3 felv.) fel kitüntetett: „Egy okos asz-onásban.

nyelkek történetének meg-ároly. művelé hat év mulva

mányok. Haynald Szécsény-ralanyháza és kisdélovodára t. Samassa Aranyos-Maróthon t. firtal segelezte.

széssé s kiadóhatóságos: H. KAROLY.

Fümkatára: H. KAROLY.

iltér.

mulatóhely nyitása.

széssé s kiadóhatóságos: H. KAROLY.

széssé s kiadóhatóságos: H. KAROLY.

széssé s kiadóhatóságos: H. KAROLY.

széssé s kiadóhatóságos: H. KAROLY.

széssé s kiadóhatóságos: H. KAROLY.

széssé s kiadóhatóságos: H. KAROLY.

széssé s kiadóhatóságos: H. KAROLY.

széssé s kiadóhatóságos: H. KAROLY.

széssé s kiadóhatóságos: H. KAROLY.

széssé s kiadóhatóságos: H. KAROLY.

széssé s kiadóhatóságos: H. KAROLY.

széssé s kiadóhatóságos: H. KAROLY.

széssé s kiadóhatóságos: H. KAROLY.

széssé s kiadóhatóságos: H. KAROLY.

széssé s kiadóhatóságos: H. KAROLY.

széssé s kiadóhatóságos: H. KAROLY.

széssé s kiadóhatóságos: H. KAROLY.

széssé s kiadóhatóságos: H. KAROLY.

széssé s kiadóhatóságos: H. KAROLY.

széssé s kiadóhatóságos: H. KAROLY.

